

Türkiye’de Mevcut İl Yönetimi Ve İlçe Yönetimi: Tarihsel Ve Yapısal Bir İnceleme

Current Provincial Administration and District Administration in Turkey: A Historical and Structural Analysis

Bekir PARLAK

Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
bparlak21@gmail.com

Makale Başvuru Tarihi: 09.08.2018

Makale Kabul Tarihi: 15.08.2018

Kadir Caner DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
kadircanerdogan@gumushane.edu.tr

Anahtar

Kelimeler:

Yapısal Analiz,

İl Yönetimi,

İlçe Yönetimi,

Vali,

Kaymakam

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye’de il yönetimi ve ilçe yönetimini kısa bir tarihsel arka planını açıkladıktan sonra yapısal bir analize tabi tutmaktadır. Bu kapsamda, il yönetiminin organları olan vali, il idare kurulu ve il müdürlüklerini inceledikten sonra ilçe yönetiminin organları olan kaymakam, ilçe idare kurulu ve ilçe müdürlüklerini ele almaktadır. Çalışmada valinin görev ve sorumlulukları üzerinde önemle durulmakta, diğer organların yapı ve işlevleri de ayrıntılı olarak verilmektedir. Çalışmanın amacı Türkiye’de il ve ilçe yönetimlerinin bugün itibarıyla yapı ve işleyişlerini açıklamak ve organların görevlerini ortaya koyarak, il ve ilçe yönetimlerini karşılaştırmaktır. Türkiye’de taşra idaresinin ve mülki yönetimin ana omurgası olan iller, bu çalışmanın da temel eksenini meydana getirmektedir. Bu makalenin bir başka amacı da, bu konuya dikkat çekerek, benzeri çalışmalara ışık tutabilmektir.

Keywords:

Structural Analysis,

Provincial Administration,

District Administration,

Governor,

District Governor

ABSTRACT

This study first describes a brief historical background of provincial and district administrations in Turkey and then performs structural analysis. In this context, the study examines the organs of provincial administration, the governor, provincial administrative board and provincial directorates, and then it examines the organs of the district administration, the district governor, district administrative board and district directorates. In the study, the duties and responsibilities of the governor are emphasized, and the structure and functions of the other organs are also given in detail. This study aims to describe the structure and functioning of provincial and district administration in Turkey as of today, and to compare the provincial and district administrations by revealing the duties of the organs. The provinces which are the main backbone of the provincial administration and the civilian government in Turkey are the main axis of this study. Another aim of this study is to shed light on future studies drawing attention to this issue.

1. GİRİŞ

Türkiye’de taşra yönetiminin esası olan il yönetimi, 154 yıldır idari sistemin içinde yer almaktadır. Bundan önce Osmanlı Devleti’nde taşra yönetimi, eyaletler yapılanmasıyla uygulanıyordu. Anadolu ve Rumeli Beylerbeyliği uygulamasıyla başlanan bu süreç ileriki dönemlerde tüm Devlet topraklarında yaygın olarak hayata geçirildi. Devletin olgunluk çağında, taşra torakları eyalet ve sancak kademeleri ile yönetilmekteydi. Ondokuzuncu yüzyıldaki Batılılaşma çabaları içinde devletin örgütlenmesi de yeniden yapılandırıldı. Taşra yönetiminde yeni bir düzene geçildi. Bu yeni düzenin ilk ayak sesleri, 1860 yılında Lübnan’dan gelmeye başladı. Cebel-i Lübnan Nizamnamesi ile eyalet yapılanması dışına çıkılan ilk uygulama hayat bulmuş oldu. Ardından 1864 yılında Tuna Vilayeti Nizamnamesi ile Balkan topraklarında ilk vilayet yönetimine sistemsal olarak geçildi. Bu uygulamada il yönetimi, ilin genele idaresi ve ilin özel idaresi olarak yapılandırıldı. Bu yapılandırma sonraki tüm dönemlerde uygulanan bir model oldu. 1870 Vilayet Nizamnamesi ve sonrasında yaşanan gelişmeler ile Osmanlı Devleti, mülki yapılanma sistemini “vilayet” eksenine oturtmuş oldu. Cumhuriyet Döneminde vilayet sistemine devam edildi. Bu dönem boyunca temel kanun olarak 1949 yılında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu çıkarıldı. İl sistemi dönem boyunca sayısal olarak durağan ve hareketli süreçler yaşadı. Ama temel Kanun uygulamada kaldı. 1982 Anayasası Türkiye’nin coğrafi olarak yönetsel bakımdan illere, illerin de diğer kademeli bölümlere ayrıldığı hükmünü metne koydu. İlçeler bu hüküm gereği anayasal birimler değildir. İlerleyen süreçlerde, il sayısı arttı ve 81 ‘e yükseldi. Son yıllarda il yönetiminin özel idare kısmı büyükşehirlerde kaldırıldı. Son olarak il sisteminin alt kademesi olan Bucak idareleri de kaldırılarak iki kademeli (il ve ilçe) bir yönetim düzeni benimsendi. İller, Türkiye’de sadece bir yönetim kademesi ve taşra idaresinin eksenini olmayıp, aynı zamanda il özel idareleri bağlamında (büyükşehirler hariç) bir yerel yönetim alanıdır. Yeni büyükşehirler uygulamasında ise büyükşehir belediyelerinin il sınırlarını kapsamaları ve tüm ile hizmet götürmeleri dikkate alındığında, il mülki kademesi yine belirleyici bir rol üstlenmiş olmaktadır. Bundan başka Türkiye’de iller, her biri kendine özgü coğrafî, sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri ile bir zenginlik kaynağı ve ülke mozağının anlamlı bir parçasıdır.

2. İL YÖNETİMİNİN İNCELENMESİ

2.1. İl Yönetiminin Kısa Tarihçesi

Osmanlı’da 1864 yılında uygulamaya konan “*Vilayat Nizamnamesi*” ile eyalet yönetiminden vilayet yönetimine geçilmiştir. Cumhuriyetle beraber 1924 yılında ise sancaklar kaldırılarak il yapılmıştır (Koç, 2016:106).

Merkezi yönetimin en büyük temel taşra birimi “il”dir (Gökçe, 2014:89). Türkiye’de İl sistemi, 1864 yılında Fransa örneğine göre oluşturulmuş ve değişik aşamalardan geçerek günümüze kadar ulaşmıştır. İl sisteminin temel kanunu, 1949 yılında çıkarılan “*5442 sayılı İl İdaresi Kanunu*”dur (Parlak ve Sobacı, 2012:94). Ayrıca *3046 sayılı Kanun* da illeri düzenlemektedir. Ancak il idari teşkilatı, varlığını bizzat Anayasa’dan almaktadır (m.126/1).

İl yönetimi, 5442 sayılı Kanun’un 3-26. Maddelerinde düzenlenmiştir. İllerin kurulması, kaldırılması, ad ve merkez sınırlarının belirlenmesi ve değiştirilmesi kanunla olmaktadır (Günday, 2011:458). Yine bir ilçenin bir ilden alınıp diğer ile bağlanması da kanunla olmaktadır. Ancak, yasama organı bu konuda tamamen serbest değildir. Nitekim 1982 Anayasası’nın 126. Maddesine göre; il kurulurken veya kaldırılırken coğrafi durumun, ekonomik şartların ve kamu hizmetlerinin gereklerinin yasama organı tarafından dikkate alınması gerekmektedir. Ama, bugün illerin anayasal ilkeler ile örgütlendiği söylenememektedir. İller daha çok geleneklere, siyasal düşüncelere ve günün koşullarına göre oluşturulmaktadır (Parlak ve Sobacı, 2012:94). Türkiye’de 2018 yılı itibarıyla 81 il bulunmaktadır (Gözler ve Kaplan, 2017:174).

Türkiye Cumhuriyeti’nde ilin, yönetim açısından iki özelliği bulunmaktadır. Birincisi, merkezi yönetimden ayrı ve tüzel kişiliği olan bir yerel yönetim birimi olmasıdır. Bu yerel yönetim birimine “il özel idaresi” adı verilmektedir. İkincisi, merkezi yönetimin taşradaki mülki bölümlenmesi içinde yer alan birimdir. Bu birime ise, “il genel yönetimi” adı verilmektedir. Bu bakımdan il, hem bir yerel yönetim birimi, hem de merkezi yönetimin taşra örgütüdür (Koç, 2016:106).

2012 yılında kabul edilen *6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”* ile büyükşehir belediyesi olan illerde, il özel idaresi kaldırılmıştır. Bunun yerine valiliğe bağlı olarak Yatırım İzleme ve

Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur. Dolayısıyla büyükşehir belediyesi bulunan 30 ilimizde il özel idaresi bulunmamaktadır (Eryılmaz, 2017:151).

2.2. İl Yönetiminin Yapısal Analizi

İl idaresi “vali”, “il müdürleri” ve “il idare kurulu” ndan meydana gelmektedir.

2.2.1. Vali

2.2.1.1. Vali'nin Atanması ve Nitelikleri

İlleri idaresi yetki genişliği esasına dayanmaktadır ve bu durum valiler eliyle kullanılmaktadır. 5442 sayılı Kanun'a göre il genel idaresinin başı ve yürütme mercii olan valiler, İçişleri Bakanlığı'nın önerisi, Bakanlar Kurulu'nun kararı ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile atanmaktadır (Al, 2013:74). Vali, İçişleri Bakanlığı'na bağlıdır (Parlak ve Sobacı, 2012:95).

İl idaresinin başı olan vali, devlet tüzel kişiliğinin ildeki temsilcisidir. Ayrıca vali, ilde hükümetin ve tek tek her bir bakanlığın da temsilcisi olup, hükümetin ve bakanlıkların idari ve siyasal yürütme organıdır (Günday, 2011:459).

5442 sayılı Kanun'da valilerin atanması için hiçbir şart öngörülmemiştir. Dolayısıyla hükümetlerin bu konuda çok geniş bir takdir yetkisi bulunmaktadır (Parlak ve Sobacı, 2012:95). Nitekim 14 Temmuz 1965 tarih 657 sayılı “Devlet Memurları Kanunu”nun 59. Maddesine göre, valilik istisnai bir memurluktur. İstisnai memurluklarda atama, sınav, kademe ilerlemesi, derece yükselmesine ilişkin 657 sayılı Kanun'daki hükümler uygulanmamaktadır. Dolayısıyla istisnai memurluğa, memur olabilmenin asgari şartlarını (T.C. vatandaşı olmak, asgari ortaokul mezunu olmak) taşıyan herkes atanabilmektedir. Bununla birlikte, 9 Haziran 1930 tarih ve 1700 sayılı “Dahiliye Memurları Kanunu”nun 26 Şubat 1992 tarih ve 3778 sayılı Kanun'la değişik 2. maddesinin B bendine göre, vali olarak tayin olunmak için üniversitelerin siyasal bilgiler, hukuk, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki en az dört yıl süreli fakültelerden mezun olmak şarttır (Gözler ve Kaplan, 2017:175).

Valilik memurluğuna ilişkin değinilmesi gereken bir diğer konu da “merkez valiliği uygulaması”dır. İl valiliği görevinden alınanlar, merkez valiliğine atanmaktadır. Merkez valiliği bir anlamda yedek kulübesine çekilmek gibidir. Merkez valilerinin bir kısmı Ankara, diğer bir kısmı ise büyük kentlerde oturmaktadır (Parlak ve Sobacı, 2012:95; Eryılmaz, 2017:152).

İl sınırları içinde bazı kuruluşlar, valinin yönetimi dışında tutulmuştur. Askeri kuruluşlar, askeri fabrikalar ve kurumlar, askerlik daire ve şubeleri il yönetiminin dışında sayılmaktadır. Bunlar, valinin emri altında değildir ve valinin bunlar üzerinde denetleme yetkisi yoktur. Ancak, olağanüstü durumlarda valiler askeri birliklerden yardım isteyebilmektedir. Adalet işlerinin yürütülmesi de, askeri kuruluşlarda olduğu gibi, il yönetiminin dışında tutulmuştur. Bunun yanı sıra valinin, adli organlarla, kamu düzeni ve esenliği ile ceza ve tutukevlerinin fiziki koşulları ve burada bulunanların genel durumlarına dair etkileşimde bulunma yetkisi vardır (Parlak ve Sobacı, 2012:95-96; Aydılek, 2016:98).

Vali, il sınırları içinde, yasaları ve hükümet emirlerini uygulamaktadır, genel emirleri çıkarmaktadır. Vali ilde kamu düzenini ve güvenliği sağlamaktadır, bu amaçla bütün kolluk güçlerinden ve olağanüstü durumlarda askeri birliklerden yararlanmaktadır. Vali, il genel yönetimi içerisinde yer alan kuruluşlar arasında işbirliğini ve eşgüdümü sağlamaktadır. Bu alanda gerekli önlemleri almaktadır, bu amaçla toplantılar düzenlemektedir. 5442 sayılı Kanun'a göre, valiler, adli ve askeri teşkilat dışında kalan bütün devlet daire ve müesseselerini ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye, köy idareleri ile bunlara bağlı tekmil müesseseleri denetlemekte ve teftiş etmektedir (Gözübüyük, 2010a:105-106).

2.2.1.2. Vali'nin Görevleri

5442 sayılı Kanun'un 9. maddesinde valinin görevleri şu şekilde düzenlenmiştir:

- Valiler, ilin genel idaresinden her Bakana karşı ayrı ayrı sorumludur. Bakanlar, Bakanlıklarına ait işleri için valilere re'sen emir ve talimat verirler. Bakanlar, valiler hakkında Bakanlar Kuruluna taltif ve tecziye teklifinde bulunabilirler,

- Bakanlıklar ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler, il genel idare teşkilatına ait bütün işleri doğrudan doğruya valiliklere yazarlar. Valilikler de illere ait işler için ilgili Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlüklerle doğrudan doğruya muhaberede bulunurlar. Ancak valiler hesabata ve teknik hususlara ait işlerde idare şube başkanlarına vali adına imza yetkisi verebilirler,
- Vali, kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının neşir ve ilanını ve uygulanmasını sağlamak ve Bakanlıkların talimat ve emirlerini yürütmekle ödevlidir. Bu işlerin gerçekleştirilmesi için gereken bütün tedbirleri almaya yetkilidir,
- Kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarının verdiği yetkiyi kullanmak ve bunların yüklediği ödevleri yerine getirmek için valiler genel emirler çıkarabilir ve bunları ilan ederler,
- Vali, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat dışında kalan bütün Devlet daire, müessese ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye köy idareleriyle bunlara bağlı tekml müesseseleri denetler, teftiş eder. Bu denetleme ve teftişi Bakanlık veya genel müdürlük müfettişleriyle veya bu dairelerin amir ve memurlarıyla da yaptırabilir,
- İlin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur,
- Vali, ilde teşkilatı veya görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan her hangi bir idare şube veya daire başkanından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir,
- Vali, il içindeki idare ve müesseselerde çalışan uzman veya fen kollarına dahil memur ve müstahdemlerden asli vazifelerine halel getirmemek şartıyla ilin genel ve mahalli hizmetlerine müteallik işlerin görülmesini isteyebilir. Bu memurlar verilen işleri yapmakla ödevlidirler. Vali, keyfiyetten ilgili Bakanlığa ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlüğe bilgi verir,
- Vali, Devlet gelirlerinin tahakkuk ve tahsilini ve ödeme işlerinin muntazam bir şekilde yapılmasını ve gelir kaynaklarının gelişmesini sağlamak için tedbirler alır ve uygular, lüzumunda bu maksatla ilgili Bakanlıklara ve genel müdürlüklere tekliflerde bulunur.
- Vali, Devlet, il, belediye, köy ve diğer kamu tüzelkişiliklerine ait genel ve özel mülklerin yangın ve benzeri tehlikelere karşı korunmasını, iyi halde tutulmasını, değerlendirilmesini ve iyi halde idaresini sağlayacak tedbirlerin uygulanmasını ilgililerden ister ve denetler.
- Vali, il, ilçe, bucak merkezlerinde ve çevrelerinde kiralı, kirasız binalarda vazife gören bütün Devlet dairelerini mahallin hizmet şartlarına ve Hazine menfaatine en uygun şekilde bir veya birkaç binada toplamak üzere gereken tedbirleri aldırır ve uygulanmasını denetler.
- Vali, Cumhuriyet Bayramında ilde yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder.
- Vali, ceza ve tevkif evlerinin muhafazasını ve Cumhuriyet savcısıyla birlikte hükümlü ve tutukluların sağlık şartlarını gözetim ve denetimi altında bulundurur.
- Vali, il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. Suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alır. Bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder, bu teşkilat amir ve memurları vali tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür.
- Memleketin sınır ve kıyı emniyetini ve sınır ve kıyı emniyetiyle ilgili bütün işleri, yürürlükte bulunan hükümlere göre sağlar ve yürütür.
- İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindedir. Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır. Bu hususta alınan ve ilan olunan karar ve tedbirlere uymayanlar hakkında 66ncı madde hükmü uygulanır.
- Jandarma, polis, gümrük muhafaza ve diğer özel kolluk kuvvetlerinin bütün ast ve üstlerinin il içine münhasır olmak üzere geçici veya sürekli olarak vali tarafından yerleri değiştirilebilir ve bundan hemen içişleri, Gümrük ve Tekel Bakanlıklarına bilgi verir.

- Valiler, ilde çıkabilecek veya çıkan olayların, emrindeki kuvvetlerle önlenmesini mümkün görmedikleri veya önleyemedikleri; aldıkları tedbirlerin bu kuvvetlerle uygulanmasını mümkün görmedikleri veya uygulayamadıkları takdirde, diğer illerin kolluk kuvvetleriyle bu iş için tahsis edilen diğer kuvvetlerden yararlanmak amacıyla, İçişleri Bakanlığında ve gerekirse (...) Kara Kuvvetleri Komutanlığının sınır birlikleri dahil olmak üzere en yakın kara, deniz ve hava birlik komutanlığından mümkün olan en hızlı vasıtalar ile müracaat ederek yardım isterler. Bu durumlarda ihtiyaç duyulan kuvvetlerin İçişleri Bakanlığında veya askeri birliklerden veya her iki makamdan talep edilmesi hususu, yardım talebinde bulunan vali tarafından takdir edilir.

Bunun yanında yeni sistemin gereği olarak 5442 sayılı Kanun'un 9. Maddesinde 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 138. Maddesinin getirdiği düzenleme sonrasında (Değişik birinci fıkra: 2/7/2018–KHK/703/138 md.); **Vali, ilde Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır.**

Bu sıfatla;

- A) (Değişik: 2/7/2018–KHK/703/138 md.) Valiler, ilin genel idaresinden Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevlerine ait işleri için valilere re'sen emir ve talimat verirler.
- B) Bakanlıklar ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlükler, il genel idare teşkilatına ait bütün işleri doğrudan doğruya valiliklere yazarlar. Valilikler de illere ait işler için ilgili Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlüklerle doğrudan doğruya muhaberede bulunurlar. Ancak valiler hesabata ve teknik hususlara ait işlerde idare şube başkanlarına vali adına imza yetkisi verebilirler.
- C) (Değişik: 2/7/2018–KHK/703/138 md.) Vali, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve diğer mevzuatın neşir ve ilanını ve uygulanmasını sağlamak ve talimat ve emirleri yürütmekle ödevlidir. Bu işlerin gerçekleştirilmesi için gereken bütün tedbirleri almaya yetkilidir.
- Ç) (Değişik: 2/7/2018–KHK/703/138 md.) Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve diğer mevzuatın verdiği yetkiyi kullanmak ve bunların yüklediği ödevleri yerine getirmek için valiler genel emirler çıkarabilir ve bunları ilan ederler.
- D) Vali, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askeri teşkilat dışında kalan bütün Devlet daire, müessese ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye köy idareleriyle bunlara bağlı tekml müesseseleri denetler, teftiş eder. Bu denetleme ve teftişi Bakanlık veya genel müdürlük müfettişleriyle veya bu dairelerin amir ve memurlarıyla de yaptırabilir.
- E) İlin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur.
- F) Vali, ilde teşkilatı veya görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan her hangi bir idare şube veya daire başkanından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir.
- G) Vali, il içindeki idare ve müesseselerde çalışan uzman veya fen kollarına dahil memur ve müstahdemlerden asli vazifelerine halez getirmemek şartıyla ilin genel ve mahalli hizmetlerine müteallik işlerin görülmesini isteyebilir. Bu memurlar verilen işleri yapmakla ödevlidirler. Vali, keyfiyetten ilgili Bakanlığa ve tüzelkişiliği haiz genel müdürlüğe bilgi verir.
- H) Vali, Devlet gelirlerinin tahakkuk ve tahsilini ve ödeme işlerinin muntazam bir şekilde yapılmasını ve gelir kaynaklarının gelişmesini sağlamak için tedbirler alır ve uygular, lüzumunda bu maksatla ilgili Bakanlıklara ve genel müdürlüklere tekliflerde bulunur.
- İ) Vali, Devlet, il, belediye, köy ve diğer kamu tüzelkişiliklerine ait genel ve özel mülklerin yangın ve benzeri tehlikelere karşı korunmasını, iyi halde tutulmasını, değerlendirilmesini ve iyi halde idaresini sağlayacak tedbirlerin uygulanmasını ilgililerden ister ve denetler.
- J) Vali, il, ilçe, bucak merkezlerinde ve çevrelerinde kiralı, kirasız binalarda vazife gören bütün Devlet dairelerini mahallin hizmet şartlarına ve Hazine menfaatine en uygun şekilde bir veya birkaç binada toplamak üzere gereken tedbirleri aldırır ve uygulanmasını denetler.
- K) Vali, Cumhuriyet Bayramında ilde yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder.

Diğer yandan 7145 numaralı 30495 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Valiler ile ilgili şu düzenleme yapılmıştır:

10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11 inci maddesinin (C) fıkrasının birinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiş, mevcut ikinci paragrafının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci cümlesinde yer alan "Bu hususta" ibaresi "Bu fıkra kapsamında" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya birinci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır".

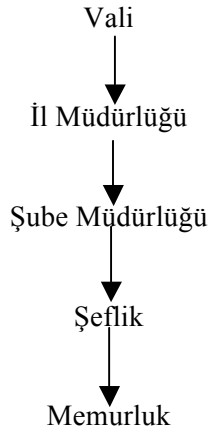
"Vali, kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu ya da bozulacağına ilişkin ciddi belirtilerin bulunduğu hâllerde on beş günü geçmemek üzere ildeki belirli yerlere girişi ve çıkışı kamu düzeni ya da kamu güvenliğini bozabileceği şüphesi bulunan kişiler için sınırlayabilir; belli yerlerde veya saatlerde kişilerin dolaşmalarını, toplanmalarını, araçların seyirlerini düzenleyebilir veya kısıtlayabilir ve ruhsatlı da olsa her çeşit silah ve merminin taşınması ve naklini yasaklayabilir".

2.2.2. İl Müdürleri (İl İdare Şube Başkanları)

Bakanlıklar, kuruluş amaçlarını gerçekleştirmek ve halka hizmet sunabilmek için ilde gerekli örgütleri kurmaktadır. Bunlara bakanlıkların il kuruluşları, başındaki yöneticilere de il müdürleri denilmektedir. İl müdürleri, valinin emri altındadır (Eryılmaz, 2017:153).

İl müdürleri, valinin görüşü alındıktan sonra ilgili bakanlıkça atanmaktadır. İl müdürlerinin emri altında çalışan şube müdürleri, şefler ve memurlar ilin ikinci derecede memurlarıdır (Günday, 2011:462). İl müdürleri, görev alanına giren konularda valiye karşı sorumludurlar (Gözler ve Kaplan, 2017:176; Özer vd., 2015:336). Aşağıda Şekil 1'de İl Müdürlükleri'nin hiyerarşik yapısı gösterilmiştir.

Şekil 1. İl Müdürlüklerinin Hiyerarşik Yapısı

Kaynak: Parlak ve Sobacı, 2012:98.

İl müdürlükleri arasında; hukuk işleri, defterdar, jandarma komutanı, emniyet, milli eğitim, bayındırlık ve iskan, sağlık, tarım, kültür ve turizm gibi kuruluşlar bulunmaktadır. Bunların sayısı ve adı, bakanlıkların sayısı ve adı ile yakından ilgilidir (Gözübüyük, 2010a:109).

İl müdürleri, kendi görev alanına giren konularda gerekli bilgi ve belgeyi toplamakta, işlem ve kararı hazırlamakta, valiye göndermekte ve valinin onayını aldıktan sonra uygulayabilmektedirler. Bu bakımdan il müdürlerinin doğrudan işlem yapma yetkisi bulunmamaktadır. Ancak, vali eğer yetki devretmişse doğrudan işlem tahsis edebilmektedirler. İl müdürlerinin bakanlıkla doğrudan yazışma yetkisi de yoktur. Vali aracılığı ile bakanlıklarla yazışmaktadırlar. Valiler, sınırlı da olsa belli konularda il müdürlerine imza yetkisi verebilmektedirler (Parlak ve Sobacı, 2012:98; Aydın, 2017:163; Gökçe, 2014:91).

İl müdürleri, yılda en az 4 defa kamu yönetiminde birliği sağlamak için valinin başkanlığında toplanmaktadır (Nohutçu, 2011:113; Gözübüyük, 2010b:168; Koç, 2016:108). Vali başkanlığındaki toplantıların amacı, idarede birliğin sağlanması, işlerin gözden geçirilerek düzenlenmesi, gerekli tedbirlerin alınmasını görüşmek ve kararlaştırmak şeklinde açıklanabilmektedir. Bu toplantıda alınan kararların yürütülmesi bütün il müdürleri için zorunludur (Al, 2013:79).

2.2.3. İl İdare Kurulu

2.2.3.1. İl İdare Kurulu'nun Yapısı ve Üyeleri

İl idare kurulu, valinin veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığı altında istişari ve idari nitelikte görev yapan bir kuruldur. Bu kurul, hukuk işleri müdürü, defterdar, milli eğitim, bayındırlık, sağlık, tarım ve veteriner il müdürlerinden oluşmaktadır (Günday, 2011:462). İl idare kuruluna üye olamayan il müdürleri, kendi görev alanlarına giren işlerin görüşülmesi sırasında Kurul'a katılabilmekte ve görüş bildirebilmektedirler (Parlak ve Sobacı, 2012:98; Aydın, 2017:164; Koç, 2016:109). Kurul, yönetsel anlamda valiye yardımcı olmaktadır (Eryılmaz, 2017:153). Bu haliyle Kurul, merkezdeki en büyük danışma organı olan Danıştay'a benzemektedir (Gözübüyük, 2010a:109-110; Aydılek, 2016:100).

1980'den sonra yapılan yasal değişiklik sonrasında il idare kurulunun görev alanı oldukça daraltılmış ve adeta sembolik bir danışma kurulu haline dönüştürülmüştür. Bir kısım görevleri yargıya aktarılmıştır, bir kısım işleri ise yerel yönetimlerin karar organlarına bırakılmıştır (Eryılmaz, 2017:153).

2.2.3.2. İl İdare Kurulu'nun Görevleri

İl İdare Kurulu'nun görevleri istişari ve idari olmak üzere ikiye ayrılarak incelenebilmektedir (Gözler ve Kaplan, 2017:177; Gökçe, 2014:90-91):

İstışari Görevleri;

- İl idare kurulunun asıl görevi valiye yardımcı olmak ve ona danışmanlık yapmaktır,
- İlçe kurulması ve kaldırılması için görüş belirtmek.

İdari Görevleri;

- Son yoklama zamanı dışında olmak koşulu ile sağlık sebebiyle askere alma işini ertesi yıla ertelemek,
- Görevini yapmayan köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyelerini görevden almak,
- Yükseköğretim kurumlarında 657 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan idari personelin görevi ile ilgili olarak işlediği bir suç nedeniyle ceza mahkemesinde yargılanabilmesine izin verme.

3. İLÇE YÖNETİMİ

Merkezi idarenin taşra teşkilatındaki ikinci bölüm, ilçe idaresidir (Gökçe, 2014:91). İller birden fazla ilçeden oluşmaktadır (Gözler ve Kaplan, 2017:178). Eski bir geleneği olan ilçe yönetimi, gerek kamu hizmetlerinin halka götürülmesi, gerek çevredeki toplumsal ve ekonomik koşulların geliştirilmesi yönünden önem taşımaktadır (Gözübüyük, 2010a:110).

İl düzeyinde örgütlenen merkezi yönetim kuruluşlarının çoğu, ilçe ölçeğinde de teşkilatlandırılmıştır. İlçeler, anayasal yönetim birimleri değildir. Daha önce de değinildiği üzere Anayasa'da "*Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır*", şeklinde hüküm ile temel birimin il olduğu belirtilmiştir. Diğer taşra yönetim birimlerinin belirlenmesi yasa koyucuya bırakılmıştır (Parlak ve Sobacı, 2012:99). Bu bağlamda ilçelerin de kurulması, ad ve merkezlerinin belirtilmesi ve değiştirilmesi kanunla olmaktadır. Aynı şekilde, bir ilçenin bir ilden ayrılarak başka bir ile bağlanması da kanun konusudur. Buna karşılık, ilçenin komşu ile olan sınırlarının yeniden düzenlenmesi, İçişleri Bakanlığı'nın hazırlayacağı müşterek kararname ile olmaktadır. Tüm bu hallerde ilgili iller idare kurullarının da görüşleri alınmaktadır (Günday, 2011:463). Türkiye'de 2018 itibariyle 921 ilçe vardır.

Tablo 1. Türkiye’de Nisan 2018 İtibariyle Mülki İdare, Mahalle ve Köy Sayıları

İl Sayısı:	81
İlçe Sayısı:	921
Mahalle Sayısı:	32.000
Köy Sayısı:	18.336
Bağlı Sayısı:	23.946

Kaynak: <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>

Türkiye’de ilçe yönetimi ile ilgili bir başka yönetim birimi daha vardır; bu da “merkez ilçe” dir. Merkez ilçe, bir il merkezinin bulunduğu yer ile merkezin çevresinde başka ilçelere bağlı olmayan belde ve köylerin oluşturduğu yönetim birimidir. Büyükşehir belediye yönetimi dışındaki şehirlerin merkez ilçelerinde kaymakam bulunmamaktadır. Buralarda il genel yönetiminin başı olan vali, merkez ilçe yönetiminden de sorumludur. Büyükşehir yönetimi kurulan kent merkezlerinde, “merkez ilçe” yerine çeşitli adlar taşıyan ve başında kaymakamların bulunduğu birden fazla ilçe bulunmaktadır. Bu ilçeler de diğer ilçeler gibi örgütlenmektedir (Eryılmaz, 2017:154).

Türkiye’de Mart 2008’e kadar 16 büyükşehir belediyesi statüsüne sahip il merkezinde, büyükhire bağlı alt kademe belediyelerinin bir kısmı ilçe belediyesi statüsünde bulunmakta ve bunların başında birer kaymakam bulunmaktaydı. İlk kurulan büyükşehir belediyelerinde sistem bu şekildedir. Bunların dışındaki büyükşehir belediyelerinde ise ilçe örgütlenmesine gidilmeden alt kademe belediyesi şeklinde bir yapılanma tercih edilmiştir. 6 Mart 2008 tarihli 5747 sayılı “Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile tüm büyükşehir belediyelerinde ilçe belediyeleri kurulması ilkesi getirilmiştir (Parlak ve Sobacı, 2012:99).

İlçe yönetimi “kaymakam”, “ilçe müdürleri” ve “ilçe idare kurulu” ndan oluşmaktadır.

3.1. Kaymakam

3.1.1. Kaymakam’ın Atanması ve Nitelikleri

Kaymakam, ilçe idaresinin başıdır. Kaymakam, ilçede Cumhurbaşkanının¹ temsilcisi olup, ilçenin yönetiminden sorumludur. Kaymakam, bu durumu nedeniyle, askeri ve adli örgütler dışında ilçedeki tüm merkezi idare örgütlerinin ve personelinin de başıdır. Bu nedenle tüm bu örgüt ve personeli denetleme yetkisine sahiptir (Günday, 2011:464; Al, 2013:80; Özer vd., 2015:337; Gökçe, 2014:92). Kaymakamın olağanüstü durumlarda askeri kuruluşlardan yardım isteme yetkisi yoktur. Kaymakam, ancak durumu hem valiye hem de askeri kuruluşlara bildirmektedir. Kaymakamın askeri kuruluşlar ve yargı kurumları ile olan ilişkileri sınırlı bir biçimde yasa ile düzenlenmiştir (Gözübüyük, 2010a:110-111).

Kaymakam, “müşterek (ortak) kararname” ile yani İçişleri Bakanı’nın, Başbakan’ın ve Cumhurbaşkanı’nın imzasını taşıyan bir kararname ile atanmakta iken yeni hükümet sisteminde 3 numaralı Üst Kademe Kamu Yöneticileri İle Kamu Kurum Ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Kaymakamlar artık Cumhurbaşkanı onayı ile atanmaktadır.

¹ Üst Kademe Kamu Yöneticileri İle Kamu Kurum Ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi öncesinde kaymakamlar ilçede "hükümet" in temsilcisi olarak görev yapmakta idi. Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Değişiklikle yönetmeliğe "Temsil" başlıklı "Vali ilde devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtası; kaymakam ilçede Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır", maddesi eklendi. Bu hukuki değişiklik neticesinde valiler ilde, kaymakamlar da ilçede Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtası olarak görev yapacaktır.

Kaymakam olmanın bazı şartları bulunmaktadır. 9 Haziran 1930 tarih ve 1700 sayılı “Dahiliye Memurları Kanunu”nun 26 Şubat 1992 tarih ve 3778 sayılı Kanunla değişik 2’nci maddesinin B bendine göre kaymakam olarak “tayin olunmak için üniversitelerin siyasal bilgiler, hukuk, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki en az dört yıl süreli fakültelerden mezun olmak şarttı” (Gözler ve Kaplan, 2017:179). 15.07.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile bu hususta bazı değişiklikler yapılmıştır. Kaymakam adaylarının. *“...1700 sayılı kanunda belirtilen şartlar yanında, yurt içindeki üniversitelerin veya diploma denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış olmak kaydıyla yabancı üniversitelerin en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakültelerinin uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, iktisat, işletme, maliye ve finans, sosyoloji, halkla ilişkiler ve tanıtım, psikoloji bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden ya da hukuk fakültelerinden mezun olmaları veya üniversitelerin sosyal bilimler, mühendislik fakülteleri ile tarih bölümlerinde en az dört yıllık lisans eğitimi yapmış ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk ve iktisat alanlarında lisansüstü eğitim yapmış olmaları gerekir”*, hükmüne yer verilmiştir.

Kaymakam olma şartlarında yapılan değişiklikler ile artık önceki düzenlemede yer alan fakülte bazında sayma yerine bölümler tek tek belirtilmiştir. Halkla ilişkiler ve tanıtım ile sosyoloji ve psikoloji bölümü mezunlarına da başvuru hakkı tanınmıştır. Buradan hareketle bazı siyasal bilgiler fakülteleri ve İİBF içerisinde yer alan sağlık yönetimi, ÇEKO, Sosyal Hizmetler gibi muhtelif bölüm mezunlarının doğrudan kaymakamlık başvuru hakları bulunmamaktadır. Bununla birlikte sayılan yani sınava doğrudan katılma hakkı tanınan bölümlerden birinin müfredatında yer alan derslerin %80'ine sahip olan bölüm mezunları da başvuru yapabilecektir. Bu hüküm bölümlerin kapsamını genişletici bir etkiye sahiptir. İlave olarak sosyal bilimler, mühendislik fakültesi veya tarih bölümü mezunu olup, beş alanda (uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk, iktisat) lisansüstü eğitim yapanlarda başvuru hakkına sahip olmuşlardır.

Vali, devletin, hükümetin ve ayrı ayrı her bakanlığın temsilcisi iken, ilçe yönetiminin başı olan kaymakam sadece hükümetin temsilcisidir. Kaymakam, vali gibi yetki genişliğine sahip değildir ve genel emirler çıkartmamaktadır. Valilik istisnai memurluk iken kaymakamlık güvenceli meslek memurluğudur (Nohutçu, 2011:115; Aydın, 2017:168). Kaymakam görevlerini valinin gözetimi ve denetimi altında yapmaktadır (Gözübüyük, 2010a:110).

Kaymakam, ilçede dirlik ve düzeni sağlamakla yükümlüdür (Koç, 2016:110). Valiler ilçeye ait bütün işleri doğrudan kaymakama yazmaktadırlar. Kaymakamlar, normal hallerde ilçenin işleri hakkında bağlı buldukları valilerle yazışmakta ve görüşmektedirler. Olağanüstü hallerde İçişleri Bakanlığı ve diğer bakanlıklarla muhabere edilmesi durumunda, durum derhal valiye bildirilmelidir (Eryılmaz, 2017:154).

3.1.2. Kaymakam’ın Görevleri

5442 sayılı Kanun’un 31. maddesinde kaymakam’ın görevleri düzenlenmiştir:

- Kaymakam kanun, tüzük yönetmelik ve Hükümet kararlarının neşir ve ilanını, uygulanmasını sağlar ve bunların verdiği yetkileri kullanır ve ödevleri yerine getirir. Kaymakam, valinin talimat ve emirlerini yürütmekle ödevlidir.
- Valiler, ilçeye ait bütün işleri doğrudan doğruya kaymakama yazarlar. Kaymakamlar da ilçenin işleri hakkında bağlı buldukları valilerle muhaberede bulunurlar. Ancak olağanüstü hallerde kaymakamlar İçişleri Bakanlığı ve diğer Bakanlıklarla muhabere edebilirler ve bu muhabereleden valiye bilgi verirler.
- Kanun, tüzük, yönetmelik ve hükümet kararları ile bunlara dayanılarak valiler tarafından verilecek talimat ve emirler ilçe idare, şube başkanlarına kaymakamlar yolu ile tebliğ olunur.
- Kaymakamlar, dördüncü maddenin son fıkrasında belirtilen daire ve müesseseler dışında kalan bütün Devlet daire ve müessese ve işletmelerini ve özel işyerlerini, özel idare, belediye ve köy idareleriyle bunlara bağlı tekmil müesseseleri denetler ve teftiş ederler. Bu teftiş ve denetlemeyi bizzat veya idare şube başkanları veya validen talep edeceği Bakanlık veya tüzelkişiliği haiz genel müdürlük müfettişleri vasıtasıyla ortaokul veya bu dereceli öğretim müesseselerini de bizzat veya ilgili müfettişleri marifetiyle denetler.
- Kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördüğü ilçe idare şube başkanlarını valinin muvafakatiyle, diğer memur ve müstahdemleri re'sen sorumluluğu altında işten el çektirebilir.

- Kaymakam, ilçenin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur.
- Kaymakam, ilçede teşkilatı ve görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülmesiyle yakın ilgisi bulunan herhangi bir idare veya daire başkanlığından isteyebilir. Bu suretle verilen işlerin yapılması mecburidir.
- Kaymakam, ilçedeki idare, daire ve müesseselerde çalışan uzman veya fen kollarına dahil memur ve müstahdemlerden ilçenin genel ve mahalli hizmetlerine ilişkin işlerin görülmesini asli vazifelerine halel getirmemek şartıyla valiliğe teklif suretiyle isteyebilir. Valilikten alınacak emir üzerine bu memurlar verilen işleri yapmakla ödevlidirler.
- Kaymakam, ilçe memurlarının çalışmalarını ve teşkilatın işlemlerini gözetim ve denetimi altında bulundurur.
- Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına Memurin Kanundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama cezaları verir ve uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve talepte bulunabilir, Kaymakamlarca re' sen verilen cezalar kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.
- Kaymakam, ilçe memurlarına takdirden verebilir,
- Kaymakam, ilçe idare şube başkanlarına acele hallerde (8 güne kadar) ve tayini kendisine ait memurlara, Memurlar Kanunundaki yıllık izin, süresine mahsup edilmek üzere bir aya kadar izin verebilir. Tayinleri kaymakama ait olmayan memur ve müstahdemlere izin verilmezden önce kaymakamın mütalaası alınır.
- Kaymakamlar, halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikayetlerini kabul ederler. Askerlik şubelerine ve dairelerine yazarlar. Cevabı kafi görmedikleri takdirde keyfiyeti valiye bildirirler.
- Kaymakam, Cumhuriyet Bayramında ilçede yapılacak resmi törenlere başkanlık yapar ve tebrikleri kabul eder.

3.2. İlçe Müdürleri (İlçe İdare Şube Başkanları)

Bakanlıkların ilçede bulunan teşkilatlarının başındaki yöneticilere “ilçe müdürü (ilçe idare şube başkanı) denilmektedir. Mal müdürü, ilçe milli eğitim müdürü, ilçe sağlık müdürü, ilçe çevre ve şehircilik müdürü, ilçe gıda, tarım ve hayvancılık müdürü, ilçe emniyet müdürü örnek olarak verilebilmektedir (Parlak ve Sobacı, 2012:101; Gözübüyük, 2010a:111; Aydılek, 2016:100; Nohutçu, 2011:117).

İlçe müdürleri, bakanlıkların ilçede bulunan en yüksek memurlarıdır. Görev alanına giren işlerin yürütülmesinden doğrudan doğruya kaymakama karşı sorumludurlar. İstisnalar dışında ilçe müdürlerinin doğrudan yazışma yetkileri yoktur. Bunlar yazışmalarını kaymakam aracılığı ile yapmaktadırlar (Gözler ve Kaplan, 2017:180; Günday, 2011:466).

3.3. İlçe İdare Kurulu

İlçelerde kaymakamın başkanlığında idare kurulu görev yapmaktadır. İlçe idare kurulu, yazı işleri müdürü, mal müdürü, hükümet tabibi, milli eğitim müdürü, gıda tarım ve hayvancılık müdüründen meydana gelmektedir (Eryılmaz, 2017:154). İlçe idare kurulunun görevleri il idare kurulunun görevlerine benzemektedir. Bu Kurul'un asıl görevi kaymakama yardımcı olmaktır (Parlak ve Sobacı, 2012:101; Gökçe, 2014:92).

SONSÖZ

Türkiye, Anayasa'da da belirtildiği gibi, coğrafya olarak illere, iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır. Bu bölümler ise ilçeler ve bucaklardır. Ancak bucaklar yapılan yasal düzenleme ile idare sisteminden kaldırılmıştır. Bugün itibarıyla Türkiye'de taşra idaresi Bölgesel Yönetimler ve İl Yönetiminden meydana gelir. Bölgesel yönetimler; Serbest Bölgeler, GAP Bölge İdaresi Başkanlığı ve Bölge Müdürlükleridir. Taşra idaresinin ana omurgası ise il yönetimlerinden oluşur. Mülki yönetim olarak il yönetimi il ve ilçeleri kapsar. Her iki kademe de kendi içinde üç temel organ eliyle yönetilir. Bunlar il için; vali, il idare kurulu ve il müdürlükleri, ilçeler için;

kaymakam, ilçe idare kurulu ve ilçe müdürlükleridir. Vali, il yönetiminin ve mülki yönetimin en üst yöneticisidir. Devletin ildeki en süt temsilcisidir. İlçe yönetimleri de valiye bağlı olarak çalışır. Vali, aynı zamanda Valilikte konumlanan ve müdürlüklerin de en üst amiridir. Bu müdürlükler; Özel Kalem, Protokol Şube, İl Yazı İşleri, Hukuk İşleri Şube, İl Basın ve Halkla İlişkiler, İl İdare Kurulu, İl Mahalli İdareler, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler, Bilgi İşlem Şube, İl Sosyal Etüt ve Proje, İl Planlama ve Koordinasyon, İdari Hizmetler Müdürlükleri ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'dır.

Türkiye'de il yönetimi bugünlerin ve öngörülebilir geleceğin başat yönetim kademeleri ve birimleridir. İl ve ilçe bütünlüğündeki bu sistem, hem idari, hem siyasi hem de ekonomik anlamlar ve boyutlar içermektedir. İllerin idaresi günümüzde merkezi ve yerel eksenlerde dengeli ve dinamik bir şekilde yürütülebildiği ölçüde, yerel ve bölgesel kalkınma daha etkin olarak gerçekleşecektir. İl idaresinin bugünün şartlarına uyum sağlaması, bütüncül, sistemik, katılımcı, şeffaf, hesap veren, verimli ve vatandaşa dönük bir yönetim anlayışı ve pratiği içinde geliştirilmesi yararlı olacaktır. Toplumsal topyekun kalkınma, yerelden başlar ve ulusala doğru yayılır. Bu süreç için iller iyi birer başlangıç noktasıdır.

KAYNAKÇA

- AL, Hamza (2013), **Kamu Yönetimi**, Değişim Yayınları, İstanbul.
- AYDIN, Ahmet Hamdi (2009), **Türk Kamu Yönetimi: Sistemi - Niteliği - Örgütü - Sorunları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- AYDIN, Ahmet Hamdi (2017), **Türk Kamu Yönetimi: Sistemi - Niteliği - Örgütü - İşleyişi - Sorunları**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 7. Baskı.
- AYDİLEK, Emre (2016), "*Türk Kamu Yönetimi Sistemi*", **Kamu Yönetimi - Temel Kavramlar** (Ed. Erol Turan), Palet Yayınları, Konya.
- ERYILMAZ, Bilal (2017), **Kamu Yönetimi: Düşünceler - Yapılar - Fonksiyonlar - Politikalar**, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 10.Baskı.
- GÖKÇE, Ali Fuat (2014), "*Türkiye'de Kamu Yönetiminin Örgütlenmesi (Merkezden Yönetim)*", **Kamu Yönetimi** (Ed. Yüksel Koçak), Merdiven Yayınları, Ankara.
- GÖZLER, Kemal (2010), **İdare Hukukuna Giriş**, Ekin Kitabevi, Bursa, 12.Baskı.
- GÖZLER, Kemal ve KAPLAN, Gürsel (2017), **İdare Hukuku Dersleri**, Ekin Kitabevi, Bursa, 19.Baskı.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (2001), **Yönetim Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 15.Baskı.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (2010a), **Yönetim Hukuku**, Turhan Kitabevi, Ankara, 29.Baskı.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (2010b), **Türkiye'nin Yönetim Yapısı**, Turhan Kitabevi, Ankara, 11.Baskı.
- GÜNDAY, Metin, **İdare Hukuku**, İmaj Yayınevi, Ankara, 11.Baskı.
- KOÇ, Taylan (2016), **Yönetim Bilimi ve Türkiye'de Yönetimsel Kurumlar**, Karahan Kitabevi, Adana.
- NOHUTÇU, Ahmet (2011), **Kamu Yönetimi**, Savaş Yayınevi, Ankara, 7.Baskı.
- ÖZER, Mehmet Akif, AKÇAKAYA, Murat, YAYLI, Hasan ve YÜCEL BATMAZ, Nazlı (2015), **Kamu Yönetimi: Klasik (Yapı ve Süreçler)**, Adalet Yayınevi, Ankara.
- PARLAK, Bekir ve SOBACI, Mehmet Zahid (2012), **Ulusal ve Küresel Perspektifte Kamu Yönetimi: Teori ve Pratik**, MKM Yayınları, Bursa, 4. Baskı.
- <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> (Erişim Tarihi: 02.07.2018).
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (09.11.1982 tarih ve 17863 mükerrer sayılı Resmi Gazete).
- 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu (09.11.1982 tarih ve 17863 sayılı Resmi Gazete).